

II

*(Meddelelser)*MEDDELELSER FRA DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER, ORGANER,
KONTORER OG AGENTURER

EUROPA-KOMMISSIONEN

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Vejledning om sundhedspersoners frie bevægelighed og minimumsharmonisering af uddannelse i forbindelse med covid-19-nødforanstaltningerne — henstillinger vedrørende direktiv 2005/36/EF

(2020/C 156/01)

Covid-19-krisen kræver umiddelbare og ekstraordinære foranstaltninger på folkesundhedsområdet. Medlemsstaterne kæmper for at skaffe tilstrækkeligt lægepersonale til at bekæmpe krisen og stadig være i stand til at diagnosticere, behandle og pleje patienter. Situationen i sundhedsfaciliteter og uddannelsesinstitutioner kan have en indvirkning på muligheden for at tilbyde fuldstændige uddannelsesforløb i sundhedssektoren, navnlig praktisk uddannelse.

Det er af afgørende betydning, at der hurtigt reageres på krisen, men det er også nødvendigt ikke at glemme de virkninger på mellemlang eller lang sigt, som eventuelle nødforanstaltninger kan have, og afbøde de negative virkninger mest muligt ved at være opfindsom og fleksibel. Kommissionen ønsker at støtte medlemsstaterne gennem bistand og information og navnlig ved at fremhæve visse aspekter af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF ⁽¹⁾, som er vigtige, når det drejer sig om at minimere krisens virkninger for sundhedspersoner. Dette omfatter virkninger for harmoniserede uddannelseskrav og sikring af fulde rettigheder for sundhedspersoner, herunder fremme af anerkendelsen af kvalifikationer i forbindelse med grænseoverskridende bevægelser og sikring af et højt sundheds- og sikkerhedsniveau for patienterne.

Formålet med denne vejledning er at sikre den frie bevægelighed for sundhedspersoner i videst muligt omfang i betragtning af de usædvanlige omstændigheder, som de i øjeblikket står over for. Denne vejledning supplerer de oplysninger, der er indeholdt i meddelelsen om EU's nødhjælp ved grænseoverskridende samarbejde om sundhedsydelse i forbindelse med covid-19-krisen ⁽²⁾ og meddelelsen om gennemførelsen af de midlertidige restriktioner for ikkevæsentlige rejser til EU, om lettelsen af transitordningerne for hjemsendelse af EU-borgere og om virkningerne for visumpolitikken ⁽³⁾.

Kommissionen ønsker at forsikre medlemsstaterne om, at den er rede til, med hver enkelt af dem, at drøfte de særlige problemer, der er opstået under krisen, og løse dem, hvis det er hensigtsmæssigt og nødvendigt, på en passende måde under anvendelse af alle de administrative og lovgivningsmæssige midler, den har til rådighed.

Direktivet fastsætter regler for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer på tværs af grænserne. For visse sektorspecifikke erhverv som f.eks. sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, tandlæger (herunder specialtandlæger), læger (herunder en række speciallæger) og farmaceuter indeholder direktivet også mindstekrav til uddannelse på EU-plan. I henhold til direktivets artikel 21, stk. 1, skal værtsmedlemsstaten automatisk anerkende de kvalifikationer, der er opnået ved afslutningen af en uddannelse, som er anført i direktivets bilag V. Kvalifikationerne hos

⁽¹⁾ EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22.

⁽²⁾ EUT C 111 I af 3.4.2020, s. 1.

⁽³⁾ EUT C 102 I af 30.3.2020, s. 3.

andre sundhedspersoner, f.eks. specialsygeplejersker, for hvilke der ikke findes mindstekrav til uddannelse på EU-plan, er ikke omfattet af automatisk anerkendelse. Værtsmedlemsstater må (men er ikke forpligtet til at) kontrollere disse sundhedspersoners kvalifikationer og kan i givet fald indføre udligningsforanstaltninger.

De følgende punkter bør fungere som vejledning for medlemsstaterne, når de overvejer foranstaltninger til afhjælpning af akut mangel på personale eller foranstaltninger til uddannelse af fremtidige sundhedspersoner.

1. Anerkendelse af og arbejdstilladelse for sundhedspersoner i grænseoverskridende situationer

- a) Direktivet giver erhvervsudøvere, der anmoder om anerkendelse af deres kvalifikationer i et andet EU-land, ret til at sikre, at medlemsstaternes myndigheder vurderer deres anmodninger korrekt og under overholdelse af visse proceduremæssige garantier og frister. Disse regler fastsætter det maksimale, der kan kræves af sundhedspersoner. De forpligter ikke medlemsstaterne til at indføre restriktioner med hensyn til anerkendelsesprocedurer. Heraf følger:

Direktivet er ikke til hinder for, at medlemsstaterne anvender en mere liberal tilgang til, hvordan de behandler sundhedspersoner, der kommer til den pågældende medlemsstat, både med henblik på midlertidig levering af tjenesteydelser og etablering, f.eks. ved at fratage kravet om forudgående anmeldelse og forudgående kontrol af kvalifikationer eller ved at fastsætte kortere frister for behandling af ansøgninger, anmode om færre dokumenter end normalt, undlade at anmode om bekræftede oversættelser eller undlade at insistere på en udligningsforanstaltning, når værtsmedlemsstaten mener, at der ikke er nogen større risiko for patientsikkerheden. De gældende foranstaltninger bør være ikkediskriminerende.

Uddannelsen inden for visse sundhedserhverv, f.eks. læger med den medicinske grunduddannelse, speciallæger i f. eks. medicinske lungesygdomme og anæstesiologi samt sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, er baseret på et minimumsharmonisering i henhold til direktivet.

Med henblik på midlertidig og lejlighedsvis levering af tjenesteydelser, hvor disse sundhedspersoner midlertidigt flytter til en anden medlemsstat for at styrke arbejdsstyrken i en begrænset periode, kan der kun kræves en simpel forudgående anmeldelse af dem, uden at det er nødvendigt at afvente en afgørelse fra værtsmedlemsstatens myndigheder. Sådanne anmeldelsesforpligtelser kan fraviges ensidigt af værtsmedlemsstaten, enten generelt eller for bestemte perioder, aktiviteter eller sektorer.

For så vidt angår andre sundhedserhverv, kan medlemsstaterne indføre en forudgående kontrol af kvalifikationerne hos sundhedspersoner, hvis aktiviteter har konsekvenser for sundhed og sikkerhed. Dette kan være tilfældet for specialsygeplejersker (i modsætning til sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje), visse speciallæger, hvis f.eks. den modtagende medlemsstat har et lovreguleret speciale, der ikke findes i den udsendende medlemsstat, eller paramedicinsk personale som f.eks. fysioterapeuter.

Forudgående kontrol er ikke obligatorisk i henhold til direktivet, og medlemsstaterne har fortsat frihed til at fremskynde, mindske eller undlade en sådan forudgående kontrol.

- b) Direktivet finder ikke anvendelse på ansøgere, der endnu ikke er fuldt kvalificerede i deres hjemland. Dette er ikke til hinder for, at værtsmedlemsstaten kan tillade dem at levere begrænsede sundhedsydelser på dens område eller være ansat i henhold til dens egen nationale lovgivning, herunder gennem specifikke procedurer, der er indført for at imødegå krisen.

2. Tidlig afslutning af uddannelsen for sektorspecifikke sundhedserhverv eller midlertidige tilpasninger af læseplaner som følge af krisen

Nogle medlemsstater kan overveje tidlig afslutning på uddannelsen for studerende på de sidste uddannelsesstrin for at få lægepersonale til rådighed, eller fordi de sidste måneders uddannelse ikke kan fuldføres på grund af krisen (lukkede uddannelsesinstitutioner, manglende evne til at tilbyde struktureret praktisk uddannelse på hospitaler osv.). Sådanne overvejelser skal tage højde for, at de sektorspecifikke sundhedserhverv er underlagt mindstekrav til uddannelse på EU-plan.

- a) Hvis de mindstekrav, der er fastsat i direktivet, er opfyldt, henhører en tidlig afslutning af uddannelsen i de forskellige sektorspecifikke erhverv eller en forkortelse af uddannelsen under medlemsstaternes kompetence og er i overensstemmelse med direktivet. De uddannelsesbeviser, der er opført i bilag V, kan udstedes til de pågældende sundhedspersoner, og de vil i fremtiden have fuld ret til automatisk anerkendelse. Dette kan f.eks. være tilfældet i lande, hvor uddannelsen rækker ud over mindstekravene i direktivet.
- b) Hvis de mindstekrav, der er fastsat i direktivet, ikke kan opfyldes, er det nødvendigt at anmode om en undtagelse fra direktivets artikel 21, stk. 6, således at studerende, der afslutter deres uddannelse i 2020, under de nuværende ekstraordinære omstændigheder, der er forbundet med covid-19, kan opnå det eksamensbevis, der er anført i bilag V.

Direktivets artikel 61 giver mulighed for en undtagelse fra specifikke bestemmelser i direktivet i en begrænset periode gennem vedtagelse af en gennemførelsesretsakt, hvis en medlemsstat støder på større vanskeligheder ved anvendelsen af en specifik bestemmelse i direktivet. Gennemførelsesretsakten kan have form af en afgørelse eller en forordning.

En undtagelses omfang og indhold afhænger af de særlige omstændigheder i en given medlemsstat. Behovet for en undtagelse bør fastlægges på grundlag af klare og konkrete oplysninger fra de berørte medlemsstater om, hvilke regler de ikke vil kunne følge på grund af de ekstraordinære omstændigheder, og om dette vil gælde for alle færdiguddannede eller kun for individuelle personer eller specifikke institutioner, regioner osv. Desuden skal medlemsstaten specificere, hvordan de færdiguddannede vil være i stand til at færdiggøre de manglende dele af den uddannelse, der er underlagt mindstekrav, og i hvilken periode.

Undtagelsen vil, hvis det anses for hensigtsmæssigt, være indeholdt i en gennemførelsesretsakt og være underlagt den betingelse, at de kundskaber, færdigheder og kompetencer, der er omhandlet i mindstekravene til uddannelse, vil blive erhvervet, om end for en dels vedkommende efter udstedelsen af eksamensbeviset. Færdiggørelse af uddannelsen i overensstemmelse med direktivet kan opnås på forskellige måder, f.eks. gennem erhvervs erfaring fra nødsituationer eller efterfølgende arbejde, yderligere specialiseret uddannelse eller løbende faglige udviklingsprogrammer. Det ville derfor ikke være nødvendigt at vende tilbage til uddannelsesprogrammet eller at integrere de personer, der har afsluttet deres uddannelse i 2020, i det følgende års program, når nødsituationen er overstået.

Eksamensbeviser udstedt på grundlag af de betingelser, der er fastsat i en undtagelse, ville ikke være berettigede til automatisk anerkendelse fra værtsmedlemsstatens side, indtil mindstekravene til uddannelse er opfyldt. Kommissionen finder, at sådanne eksamensbeviser kan angives gennem udstedelse af et tillæg til eksamensbeviset med angivelse af de dele af mindstekravene til uddannelsen, der mangler. Dette vil gøre det muligt at angive eventuelle mangler og lette anerkendelsesprocessen for færdiguddannede, der ønsker at udnytte retten til fri bevægelighed, før de har afsluttet de manglende dele af deres uddannelse. Oplysningerne i tillægget til eksamensbeviset skal hjælpe værtsmedlemsstaten med at træffe afgørelse om anerkendelse og anvendelse af eventuelle udligningsforanstaltninger med fuld viden om baggrunden og de særlige årsager til manglende overholdelse af mindstekravene.

Muligheden for at fastsætte undtagelser fra de harmoniserede mindstekrav til uddannelse i medfør af artikel 61 skal vurderes på grundlag af klare og konkrete oplysninger om de særlige vanskeligheder, der er opstået i de enkelte medlemsstater.

De berørte medlemsstater er ansvarlige for at give færdiguddannede, hvis uddannelse er blevet afkortet, mulighed for at kompensere for de manglende dele af det almindelige uddannelsesforløb. Sådanne foranstaltninger kan f.eks. bestå i, at der i hver enkelt sag tages hensyn til den erhvervs erfaring, der er opnået under eller efter nødsituationen.

3. **Anerkendelse af sundhedspersoner med kvalifikationer fra lande uden for EU/Den Europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA)**

Sundhedspersoner med eksamensbeviser fra lande uden for EU/EFTA anerkendes i henhold til de nationale procedurer i medlemsstaterne. For sundhedserhverv, hvor mindstekravene til uddannelse er harmoniseret på EU-plan, herunder læger og sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, skal EU's mindstekrav til uddannelse overholdes (direktivets artikel 2, stk. 2). Hvis sundhedspersoner har kvalifikationer fra et land uden for EU/EFTA inden

for et af disse erhverv, der ikke opfylder de harmoniserede krav, skal den medlemsstat, der agter at anerkende et sådant eksamensbevis, anvende udligningsforanstaltninger. Disse sundhedspersoner kan også få lov til at arbejde inden for sundhedspleje, men uden at blive behandlet som en udøver af det erhverv, for hvilket de ikke opfylder de kvalifikationsstandarder, der er fastsat i direktivet.

For eksempel kan en uddannet sygeplejerske fra et tredjeland, hvis uddannelse ikke opfylder minimumsharmoniseringskravene, have lov til at arbejde som en sundhedsassistent, der udfører begrænsede opgaver som fastsat for sådanne aktiviteter i national ret.

Medlemsstaterne kan ansætte sundhedspersoner med eksamensbeviser fra tredjelände enten ved at sikre, at deres erhvervsmæssige kvalifikationer opfylder mindstekravene til uddannelse på EU-plan, eller ved at give dem en anden status end et fulgyldigt medlem af en af de erhvervskategorier, for hvilke mindstekravene til uddannelse er harmoniseret i EU.

Kontakt: grow-regulated-professions@ec.europa.eu
